

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
BETÄNKANDE 2/2007 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lag om
ändring av lagen om försäkringsbolag och vissa
lagar som har samband med den**

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om försäkringsbolag och vissa lagar som har samband med den (RP 21/2007 rd) till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Katriina Lehtipuro, regeringssekreterare Johanna Huovinen och matematiker Harri Isokorpi, social- och hälsovårdsministeriet

- biträdande direktör Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- jurist Anja Lahermaa, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- expert, JK Johan Åström, Finlands Näringsliv
- direktör Antti Neimala, Företagarna i Finland rf
- direktör Lea Mäntyniemi, Finansbranschens Centralförbund
- generalsekreterare Tanja Auvinen, Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Akava ry och jämställdhetsombudsmannens byrå.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om försäkringsbolag, lagen om försäkringsföreningar och lagen om utländska försäkringsbolag ändras så, att försäkringsbolag och försäkringsföreningar även efter den 21 december 2007 kan använda köns- tillhörighet som en faktor som påverkar försäkringspremier och förmåner. Regeringen föreslår också att lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag ändras.

De föreslagna ändringarna grundar sig på rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäl-

ler tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster. Enligt direktivet får medlemsstaterna före den 21 december 2007 besluta att tillåta användning av kön som en faktor vid beräkningen av premier och ersättningar i samband med försäkringar och därmed sammanhängande finansiella tjänster, om könstillhörigheten är en faktor som påverkar den risk som försäkras.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa, dock senast den 1 oktober 2007.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av kvinnor och män när det gäller tillgång till och tillhandahållande av varor och tjänster gäller bl.a. försäkringar och pensioner som är privata, frivilliga och åtskilda från anställningsförhållandet. Enligt direktivet får användningen av kön som en faktor vid beräkningen av premier och ersättningar i samband med försäkringar och därmed sammanhängande finansiella tjänster inte resultera i att skillnader uppstår i enskilda personers premier och ersättningar. Men medlemsstaterna får besluta att före den 21 december 2007 tillåta proportionerliga skillnader i enskilda personers premier och ersättningar, om användningen av kön är en avgörande faktor vid en relevant och korrekt riskbedömning. Om en medlemsstat beslutar att utnyttja denna möjlighet, ska den se till att korrekta uppgifter som är relevanta för användningen av kön som en avgörande försäkringsteknisk faktor sammanställs, offentliggörs och regelbundet uppdateras. Dessutom ska den se över sitt beslut efter fem år.

Som argument för sitt direktivförslag anförde kommissionen 2003 studier som visat att avgörande faktorer för den förväntade livslängden är civilstånd, socioekonomiska faktorer, arbete/arbetslöshet, region, rökning och kostvanor. Med hänsyn till livsstilsfaktorer är skillnaden mellan kvinnor och män när det gäller förväntad genomsnittlig livslängd noll eller högst två år, och då kan skillnader i premierna för liv-, sjuk- och trafikförsäkringar betraktas som diskriminering på grund av kön. Könstillhörighet som kriterium för försäkringspremier blir allt mer problematiskt, eftersom utvecklingen i flera EU-länder går mot att de obligatoriska statliga pensionssystemen ersätts med tilläggs pensioner och/eller privata pensionsförsäkringar.

Utskottet omfattade i sitt utlåtande (AjUU 7/2004 rd) regeringens ståndpunkt om att det inte är lämpligt att förbjuda hänsyn till könstillhörighet i försäkringstjänster när det sker på objektiva, sakliga grunder som också med tanke på likabehandlingsmålet är proportionerliga. Utskottet ansåg emellertid att kommissionen har fog för sin oro för att prissättningen av försäkringar enligt kön blir ett allt större problem i och med att den sociala tryggheten privatiseras. Det är viktigt att privatiseringsutvecklingen följs upp och att man ser till att den grundläggande tryggheten för medborgarna när det gäller pensioner och sjukdomskostnader bestäms på könsneutrala grunder, menade utskottet.

Regeringen föreslår i sin proposition att Finland inför det undantagsförfarande som direktivet medger och tillåter att försäkringsbolagen använder kön som en faktor vid beräkningen av premier och förmåner i samband med försäkringar även i kontrakt som ingås efter den 21 december 2007. Utskottet tillstyrker regeringens förslag. Försäkringsprodukterna blir till följd av lagändringarna klarare och tydligare i fråga om könsrelaterade faktorer. Skillnader i mäns och kvinnors premier och ersättningar godtas bara om de enligt en riskbedömning är berättigade. Om prissättningen av försäkringar skiljer sig avsevärt från riskbedömningen kan det få försäkringstagare att säga upp sin försäkring. Sett ur ett samhällsperspektiv är detta inte önskvärt.

Utskottet understryker att riskbedömningen måste grundas på relevanta och korrekta försäkringstekniska och statistiska uppgifter. Försäkringsinspektionen bör noga bevaka riskbedömningarna, försäkra sig om att försäkringsprodukterna och försäkringspremierna är klara och tydliga och se till att könstillhörighet inte används i andra syften eller på annat sätt än vad som avses i propositionen.

Det är viktigt att snabbt och på behörigt sätt reagera på följderna av förändringar i omständigheter, livsstil och beteende. Utskottet vill därför sätta fokus på Försäkringsinspektionens möjligheter att ålägga ett försäkringsbolag att

göra en ny riskbedömning, om den anser femårsintervallen vara för lång eller om situationen annars kräver det. Mekanismerna bör enligt utskottets mening utvecklas så att man så småningom kan frånga användningen av kön som en försäkringsmatematisk faktor.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att lagförslagen godkänns utan ändringar.

Helsingfors den 18 september 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Outi Alanko-Kahiluoto /gröna
Susanna Haapoja /cent
Hannakaisa Heikkinen /cent
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst

Esa Lahtela /sd
Jari Larikka /saml
Markus Mustajärvi /vänst
Sanna Perkiö /saml
Paula Sihto /cent
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Jyrki Yrttiaho /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.